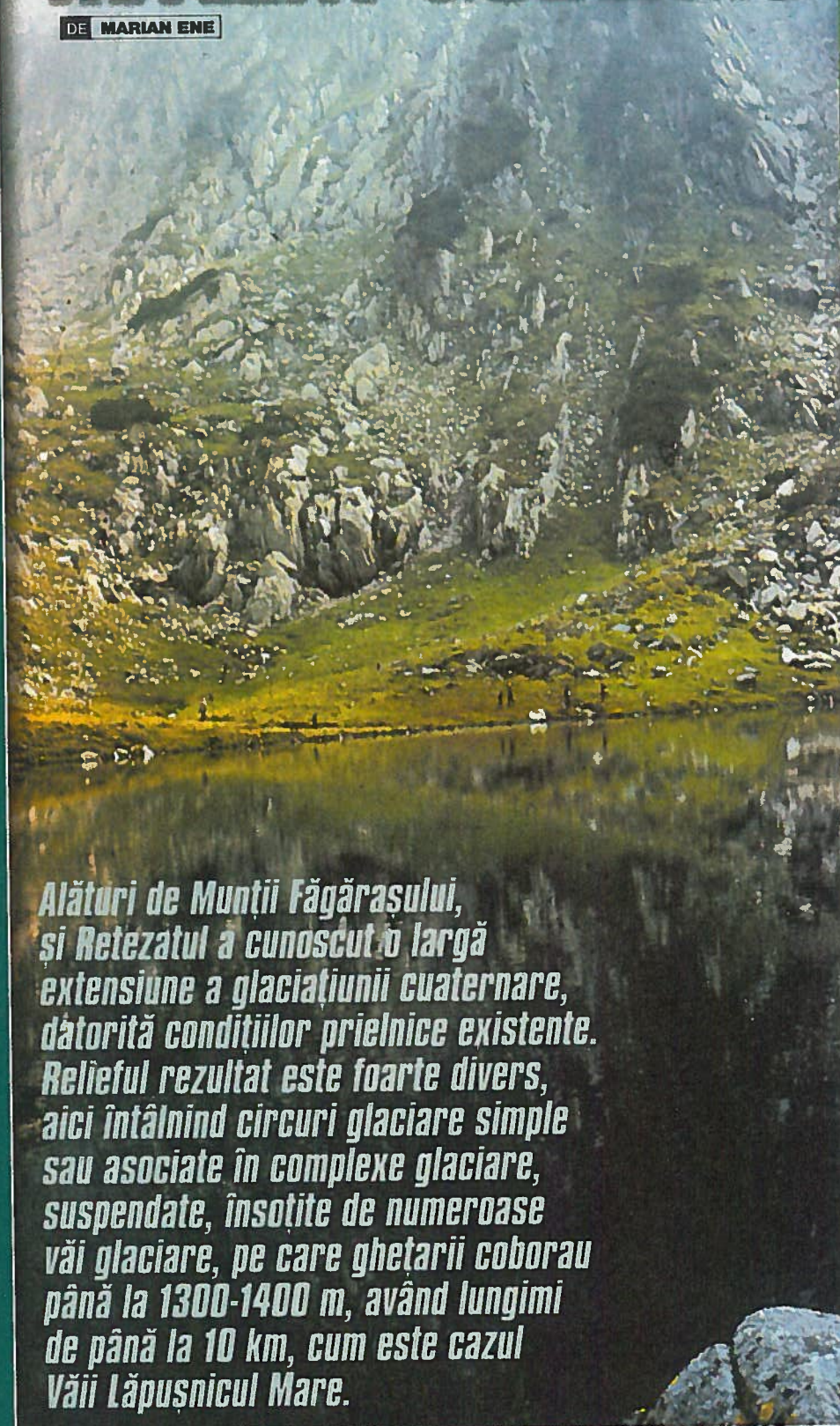
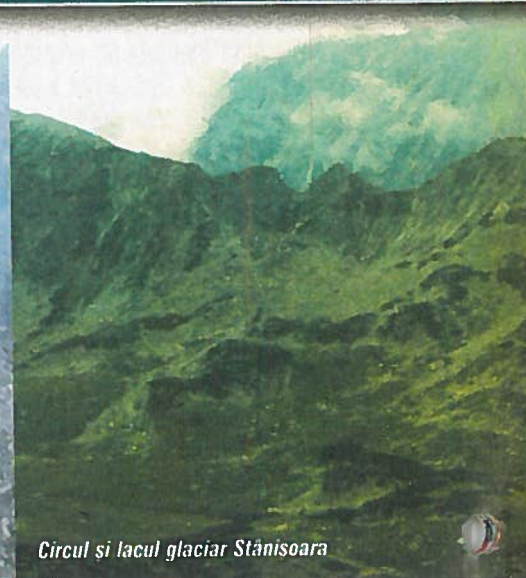

LACURI GLACIARE DIN MUNTII RETEZAT-GUDEANU

 DE **MARIAN ENE**

Alături de Munții Făgărașului, și Retezatul a cunoscut o largă extensiune a glaciațiunii cuaternare, datorită condițiilor prielnice existente. Relieful rezultat este foarte divers, aici întâlnind circuri glaciare simple sau asociate în complexe glaciare, suspendate, însoțite de numeroase văi glaciare, pe care ghetarii coborau până la 1300-1400 m, având lungimi de până la 10 km, cum este cazul Văii Lăpușnicul Mare.

Circul și lacul glaciar Stânișoara

Masivul Retezat

Un element care sporește pitorescul acestui masiv îl reprezintă numeroasele acumulări lacustre, formate în circurile sau pe văile glaciare, în spatele unor praguri glaciare sau acumulări morenice. În Retezat se întâlnesc cele mai multe lacuri glaciare din toți Carpații, peste 65, cele mai multe dintre ele fiind permanente. Aceste lacuri sunt grupate în mai multe complexe glaciare, cele mai importante fiind Pietrele, Judele și Lăpușnicul Mare.

În zona de la obârșia Văii Radeșului se găsesc sculptate trei circuri glaciare - Ziata, Radeș și Cioaca, în ultimul găsiindu-se două mici lacuri glaciare, Zănoaga I și Zănoaga II. La obârșia Văii Cârligului se află un circ complex, orientat spre nord, unde se găsesc trei mici lacuri: Cârligul I, Radeș I și Radeș II, situate între 1942 m și 2020 m. Un circ foarte frumoasă se află în partea superioară a râului Dobrun, unde se găsesc cinci lacuri, cele mai mari fiind Lacul Caprele (2140 m), Lacul Iezilor (2090 m) și Lacul Negru (2036 m).

Complexul glaciar Pietrele se află dezvoltat pe vale Stânișoara, Pietrele, Valea Rea și Galeșul, cu circuri bine dezvoltate, văile prezentând lungimi de 2-6 km. Circul Stânișoara ocupă partea vestică a complexului; bine dezvoltat, asimetric, el prezintă trei lacuri glaciare - Zănoaguțele Stânișoarei I și II și Lacul Stânișoara, situat la 1990 m. Circul și Valea Pietrele ocupă partea centrală, având în partea superioară un circ larg, în care găsim lacurile Tăuțului Pietrelor, în număr de trei, dispuse sub forma unei salbe la 2100 m, și Lacul Pietrele. Acesta din urmă are aspectul unei cuvete foarte evolute, procesul de colmatare fiind foarte avansat. Are o suprafață de circa 0,4 ha și o adâncime mai mică de 1 m, fiind dominat de impunătoarele piscuri ale Stânișoarei, Pietrele și de Șaua Bucurii.

Circul și Valea Rea prezintă o salbă de cinci lacuri, cel mai mare fiind Lacul Valea Rea I, cu o adâncime de peste 4 m și o suprafață de circa 1 ha. Circul Galeșu are o largă dezvoltare, cantonând în interiorul său patru acumulări lacustre, cel mai important lac fiind Galeșu. Lacul Galeșu este al treilea lac din Carpații Meridionali ca adâncime, 20,5 m, și are o suprafață de 3,6 ha, găsiindu-se la altitudinea de 2040 m. Este de formă circulară, malurile fiind puțin sinuoase. În cadrul aceleiași căldări glaciare, la peste 2240 m, se găsesc lacurile denumite Zănoaguțele Galeșului.

Pe versantul sudic se află complexe glaciare Judele, Lăpușnicul Mare și Râul Bărbat. Complexul

Tăul Negru

Judele cuprinde patru circuri, de la vest spre est succedându-se Zănoğuța, Zănoaga și Judele I și II. Circul Zănoaga adăpostește două mici lacuri glaciare - Zănoğuța (1800 m) și Tăul Spurcat (1910 m).

Lacul Zănoaga este amplasat în cercul omonim, la o altitudine de 1997 m. Are o formă circulară, cu maluri joase, lipsite de sinuozități. Are o suprafață de 6,5 ha, iar adâncimea lacului este de 29 m în partea centrală. Tot aici întâlnim încă patru lacuri - Judele, Tăul Ascuns, Tăul Urât și Tăul Răsucit.

Complexul glaciare Lăpușnicul Mare cuprinde mai multe circuri, dintre care se detașează Slăveiu, Bucura și Peleaga. Căldarea glaciară a Bucurei cantonează cele mai spectaculoase lacuri glaciare, cum ar fi Bucura, Viorica, Florica, Tăul Agățat ș.a. Lacul Bucura, aflat sub șaua Bucurei, la 2041 m altitudine, are o suprafață de 8,8 ha și o adâncime maximă de 15,7 m, iar forma este aproximativ dreptunghiulară. Tăul Agățat (2260 m) ocupă un circ suspendat, sub Vârful Bucura. Tăul Porții pare atârnat cea mai înaltă treaptă glaciară a Circului Bucura, Vârful Judele, la o altitudine de 2140 m. Este aproape tot anul acoperit cu gheață. În verile mai călduroase apa lacului se dezgheață abia în luna august. Lacul Florica se găsește în spatele unui baraj morenic, la 2083 m altitudine. Lacul Viorica se află sub Lacul Florica, de unde primește un emisar, la o altitudine de 1980 m. În imediata lui vecinătate se

găsesc două mici ochiuri de apă. Lacul Ana este cel mai mare din această salbă lacustră, având o suprafață de 3,6 ha și o adâncime de 11,6 m. Lacul Lia, ultimul din acest șirag, se află la 1930 m altitudine, într-o căldare puternic colmatată de afluenții ce vin dinspre Bucura și Lacul Ana. Tot pe flancul sudic al Retezatului mai pot fi menționate: Lacul Buta, Lacul Turcelu și Lacul Slăvei, ultimul - un mare lac de baraj morenic.

Masivul Godeanu

În raport cu Retezatul, Munții Godeanu și Țarcu sunt dispuși sub forma unor uriașe potcoave. Circurile și văile glaciare din Munții Godeanu fac parte din complexul glaciare Lăpușnicul Mic, ce are în alcătuirea sa o serie de acumulări lacustre de origine glaciară. Lacul Bărâscu Mare (Zănoaga Lungița) se găsește la 1860 m altitudine, în cea mai mare căldare glaciară de pe versantul nordic al Muntelui Bărâscu, sub un abrupt de circa 150 m.

lezele Berhinei se află instalate pe primul afluent al Galbenei de nord, la 1820 m altitudine, și sunt în număr de opt, toate la un loc având o suprafață de 1,8 ha, adâncimea fiind de numai 0,4 m, astfel încât, în timpul verilor secetoase, unele dintre ele seacă. Lacul Scărișoara este cel mai mare lac din Munții Godeanu, având o suprafață de aproape 1 ha și o adâncime de

numai 2 m. Într-un circ limitrof acestuia se află micuțul lac de origine glaciară, Scurtele. Pe versantul nord-estic al Muntelui Moraru-Gugu se găsește Lacul Moraru, la o altitudine de 2040 m. Mai jos, la 1995 m, se găsește alte două mici lacuri de origine glaciară. Lacul Godeanu se află pe versantul sudic, la 1860 m altitudine, sub Vârful Godeanu.

Lacurile din Țarcu se găsesc dispuse în circurile acestui masiv muntos, așezate oarecum paralel. Aici se întâlnesc doar 10 acumulări lacustre glaciare, cele mai importante fiind Pietrele Albe - la 1790 m, la obârșia râului Pietrele Albe, Netiș I - cu o suprafață de peste 1 ha, în spatele unui baraj morenic din cuprinsul cercului glaciare Pietrele, și Bistra I - sub Vârful Pietrele, la o altitudine de 1920 m.

Toate aceste lacuri glaciare, care mai de care mai spectaculoase și mai interesante, păstrează acel mister ce-l face pe orice turist ce ajunge să le vadă să-și dorească să revină. Munții Retezat, ca de altfel și Munții Godeanu și Țarcu, au, pe lângă lacurile glaciare, și alte puncte de mare atracție, așa cum este Parcul Național Retezat, înființat în anul 1935, acesta ocupând o suprafață de 54.400 ha, din care rezervația științifică deține 11.500 ha. Dar toate aceste frumuseți peisagistice, floristice și faunistice vin parcă să întregască priveliștea oferită de aceste adevărate ochiuri ale naturii, ale munților, ce privesc spre infinitul și misteriosul Univers.

Cercul glaciare Valea Rea

Tăul Gemenele